

Laidiens: 06.05.2003., Nr. 66

Ministru kabineta noteikumi Nr.226

Rīgā 2003.gada 29.aprīlī (prot. Nr.23, 42.§)

Noteikumi par bīstamo kravu pārvadāšanu pa dzelzceļu

Izdoti saskaņā ar Dzelzceļa pārvadājumu likuma 49.panta ceturto daļu

I. Vispārīgais jautājums

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. kārtību, kādā Latvijas Republikai saistošajos starptautiskajos līgumos paredzētie bīstamo kravu pārvadāšanas noteikumi piemērojami iekšzemes dzelzceļa pārvadājumos;
- 1.2. bīstamo kravu klasifikāciju un bīstamās kravas, kuras atļauts pārvadāt pa dzelzceļu;
- 1.3. kārtību, kādā vagonus un konteinerus sagatavo bīstamo kravu pārvadājumiem;
- 1.4. pavadzīmes noformēšanas kārtību;
- 1.5. bīstamo kravu pieņemšanas un izsniegšanas kārtību.

II. Kārtība, kādā Latvijas Republikai saistošajos starptautiskajos līgumos paredzētie bīstamo kravu pārvadāšanas noteikumi piemērojami iekšzemes dzelzceļa pārvadājumos

2. Iekšzemes dzelzceļa pārvadājumos piemēro šādus Latvijas Republikai saistošus starptautiskos līgumus, kuri regulē bīstamo kravu pārvadājumus:

2.1. Nolīguma par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi (SMGS) 2.pielikumu "Bīstamo kravu pārvadājumu noteikumi", izņemot tā pirmās daļas VI nodaļu "Cisternu, no kurām izkrautas bīstamās kravas, pārvadāšanas nosacījumi", otrās daļas 5.1.7.1.2.apakšpunkta pēdējo teikumu, 2.2.pielikuma 3.sadaļu, 2.10. un 2.11.pielikumu (turpmāk — SMGS 2.pielikums). Lai nodrošinātu papildu drošības pasākumus bīstamo kravu pārvadājumos, piemēro arī šādus dokumentus, ko paredz vienošanās, kas noslēgtas saskaņā ar SMGS 2.pielikuma pirmās daļas 1.10.apakšpunktu:

2.1.1. "Avārijas kartītes pa NVS, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas un Igaunijas Republikas dzelzceļiem pārvadājamām bīstamām kravām";

2.1.2. "Ar bīstamām kravām piekrauto vagonu minimālās piesega normas, iekļaujot tos vilcienos un manevru laikā. To nolaišanas no šķirošanas uzkalniem nosacījumi";

2.2. Konvencijas par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF) B papildinājuma (CIM) I pielikuma "Bīstamo kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu noteikumi (RID)" nosacījumus attiecībā uz bīstamo kravu klasifikāciju, iepakojumu un konteineriem (turpmāk — RID noteikumi).

3. SMGS 2.pielikuma otrās daļas 1.6.apakšpunkta nosacījumi attiecas arī uz 1.klases bīstamo kravu pārvadāšanu konteinerā.
4. SMGS 2.pielikuma otrās daļas 4.1.5.2.1.apakšpunkta nosacījumi attiecas uz bīstamo kravu pārvadāšanu segtajos vagonos.
5. SMGS 2.pielikuma otrās daļas 5.2.6.1.1.apakšpunktā paredzētajā gadījumā, nosūtītājs saskaņo ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvadātāju, kā nostiprināmas bīstamo kravu pārvadāšanas laikā ventilejamo vagonu lūkas un kā veicama vagonu apdare, lai bīstamo kravu aizsargātu no dzirkstelēm.
6. SMGS 2.pielikuma 2.8.pielikuma prasības attiecas arī uz cita veida vagoniem un konteineriem, ja to nosaka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.
7. Uz vagoniem un konteineriem izvieto SMGS 2.pielikumā noteiktās attiecīgās bīstamības zīmes, kurās starp bīstamības simbolu un klases numuru uz balta taisnstūrveida pamata norāda avārijas kartītes numuru (ciparu augstums 100 mm). Bīstamības klases numuru norāda ar cipariem, kuru augstums ir 50 mm.
8. Ja konstatē pretrunas starp SMGS 2.pielikumu un RID noteikumiem, piemēro SMGS 2.pielikuma nosacījumus.

III. Bīstamo kravu klasifikācija un bīstamās kravas, kuras atļauts pārvadāt pa dzelzceļu

9. Bīstamās kravas iedala šādās klasēs:

- 9.1. sprāgstošas vielas un izstrādājumi — 1.klase;
- 9.2. gāzes — 2.klase;
- 9.3. viegli uzliesmojoši šķidrumi — 3.klase;
- 9.4. viegli uzliesmojošas cietas vielas un materiāli — 4.1.klase;
- 9.5. vielas, kuras var pašaiizdegties, — 4.2.klase;
- 9.6. vielas, kuras, saskaroties ar ūdeni, izdala uzliesmojošas gāzes, — 4.3.klase;
- 9.7. oksidējošas vielas — 5.1.klase;
- 9.8. organiskie peroksīdi — 5.2.klase;
- 9.9. indīgas vielas — 6.1.klase;
- 9.10. infekciozas vielas — 6.2.klase;
- 9.11. radioaktīvi materiāli — 7.klase;
- 9.12. kodīgas vielas — 8.klase;
- 9.13. pārējās bīstamās vielas un izstrādājumi — 9.klase.

10. Pa dzelzceļu pieļaujama tādu bīstamo kravu pārvadāšana, kuras atļauts pārvadāt saskaņā ar SMGS 2.pielikumu vai RID noteikumiem.

11. Ja bīstamajai kravai šo noteikumu 2.1.1.apakšpunktā minētajā dokumentā nav norādīta attiecīga avārijas kartīte, nosūtītājs izstrādā tāda paša parauga avārijas kartīti un to pievieno pavadzīmei.

IV. Vagonu un konteineru sagatavošana bīstamo kravu pārvadājumiem

12. Sagatavojot vagonus un konteinerus bīstamo kravu pārvadājumiem, ievēro Ministru kabineta 2002.gada 4.novembra noteikumus Nr.506 "Noteikumi par kravu pieņemšanu pārvadāšanai pa dzelzceļu", kā arī šo noteikumu II un IV nodaļas prasības.

13. Ja bīstamo kravu paredzēts pārvadāt universālā konteinerā, tās pārvadāšanai izmanto konteinerus ar metāla korpusu.

14. Pirms bīstamās kravas iekraušanas vagonā nosūtītājs iesniedz pārvadātājam rakstisku pieteikumu par privātvagona vai pārvadātāja iznomāta vagona tehnisko apkopi. Pārvadātājs nosaka pieteikumā norādītā vagona piemērotību bīstamo kravu pārvadāšanai, pārbaudot tā gaitas daļas, riteņpārus, bukšu mežglus, rāmi, bremžu un triecienvilces ierīces.

15. Nosūtītājs nosaka privātvagona vai pārvadātāja iznomāta vagona virsbūves (grīdas, sienu apšuvuma, jumta, durvju, lūku vāku, armatūras un aprīkojuma) un privātkonteinera korpusa tehnisko stāvokli un piemērotību konkrētas bīstamās kravas pārvadāšanai, kā arī pārliecinās, ka vagona, konteinera lūku vāki blīvi pieguļ un vagoni vai konteineri ir iztīrīti atbilstoši konkrētas bīstamās kravas pārvadāšanas prasībām.

16. Nosūtītājs ir atbildīgs par sekām, kas radušās specializētā privātvagona, pārvadātāja iznomāta vagona vai cisternkonteinera armatūras un aprīkojuma dēļ, ja tas nav bijis tehniskā lietošanas kārtībā.

17. Pārvadātājs bīstamo kravu iekraušanai iekšzemes dzelzceļa pārvadājumos padod vagonus, kuriem plānotais remonts paredzēts ne agrāk kā pēc 15 dienām, bet starptautiskajos dzelzceļa pārvadājumos — vagonus, kuriem plānotais remonts paredzēts ne agrāk kā pēc 30 dienām.

18. Ja vagoni ir tādā pašā krāsā kā SMGS 2.pielikumā vai RID noteikumos norādītās bīstamības zīmes pamats vai plāksnīte, uz kuras ir bīstamības identifikācijas kods (turpmāk — oranžā plāksnīte) un Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk — ANO) numurs, nosūtītājs iezīmē 30 mm platu baltas krāsas joslu ap piestiprinātās zīmes vai oranžās plāksnītes malām.

19. Bīstamības zīmes uzkrāso vai piestiprina:

19.1. segtajiem vagoniem — durvju vidū abās vagona pusēs;

19.2. konteineriem un cisternkonteineriem — zem konteinera numura uz sānu sienām, galos un augšpusē.

20. Vagonam, kurā pārvadā konteinerus ar bīstamām kravām, bīstamības zīmes un oranžās plāksnītes var nepiestiprināt, ja tās redzamas uz vagonā iekrautajiem konteineriem. Ja bīstamības zīmes un oranžās plāksnītes uz konteineriem nav redzamas, nosūtītājs vai pārvadātājs (atkarībā no tā, kurš iekrauj konteinerus vagonā) tās piestiprina vagonam.

21. Uz konkrētas bīstamās kravas pārvadāšanai specializēta vagona un konteinera (universālais vai speciālais vagoni (konteineri), kas paredzēti konkrētas kravas vai kravu grupas pārvadāšanai un uz kura ir trafaretuzraksts ar tās nosaukumu) bīstamības zīmes un oranžās plāksnītes attēlu krāso ar krāsu, kura ir noturīga pret vides iedarbību. Pēc vagonu un konteineru izkraušanas tās nenoņem un neaizsedz.

22. Ja pārvadātāja vagonus nomā konkrētu bīstamo kravu vai kravu grupas pārvadāšanai, uz vagona virs bīstamības zīmes novieto uzrakstu ar kravas vai kravu grupas nosaukumu (burtu augstums — 15 cm). Zem bīstamības zīmes visā durvju platumā novieto uzrakstu "Citas kravas neiekraut" vai "Piekraut tikai pieraksta stacijā" (burtu augstums — 10 cm). Pa kreisi no durvīm novieto uzrakstu

"Noma. _____". Steidzami nosūtīt atpakaļ uz

(vagona pieraksta stacijas un dzelzceļa nosaukums)

23. 1.klases bīstamo kravu pārvadāšanai nav atļauts izmantot vagonus, kuriem ir pārejas laukumi un rokas bremzes (stāvbremzes), izņemot gadījumus, kad kravu pārvadā pārvadātāja nodrošinātas apsardzes pavadībā. 1.klases bīstamās kravas iekrauj vagonos, kas aprīkoti ar kompozīciju materiāla bremžu klučiem, kuru biezums nav mazāks par 30 mm.

24. Žurnālā, kura paraugu nosaka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, pārvadātājs izdara attiecīgus ierakstus par vagona tehnisko apskati un piemērotību 1.klases bīstamo kravu pārvadāšanai, norādot arī datus par automātisko bremžu ieslēgšanu vai izslēgšanu, pēdējā remonta datumu un vietu, un apliecina to ar parakstu.

25. Pirms 1.klases bīstamo kravu iekraušanas nosūtītājs:

25.1. aizver vagona sānu un jumta lūkas un nostiprina jumta lūkas no iekšpuses ar stiepli un latu saskaņā ar kravu iekraušanas un nostiprināšanas tehniskajiem noteikumiem;

25.2. publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja noteiktajā kārtībā aiztaisa atstarpes segto vagonu (konteineru) durvju un lūku ailās un vagonu (konteineru) spraugas ar sulfātcelulozi (izmantojot šķidro stiklu), koka listēm (izmantojot tūbas blīves) vai stikla audumu un ugunsdrošu līmi.

26. Pirms vagonu padošanas tādu 1.klases bīstamo kravu iekraušanai, kuras pārvadājot vagonu automātiskās bremzes nepieciešams izslēgt, pārvadātājs aizver vagona bremžu maģistrāles atvienošanas krānu, nostiprina to ar stiepli un plombē.

27. Ja manevru darbu laikā stacijā un pievedceļos vagonu automātiskās bremzes jāieslēdz, vagoniem, kuros iekrautas tādas 1.klases bīstamās kravas, kuras pārvadājot vagonu automātiskās bremzes nepieciešams izslēgt, tās izslēdz pēc vagonu iekļaušanas vilciena sastāvā un vilciena automātisko bremžu ieslēgšanas. Stacijā pienākušajiem vagoniem automātiskās bremzes ieslēdz pirms vagonu atkābināšanas no vilciena. Ministru kabineta 1999.gada 27.aprīļa noteikumos Nr.148 “Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi” minētajā stacijas tehniskās rīcības aktā noteikts, vai vagonu automātiskās bremzes nepieciešams izslēgt, veicot manevru darbu attiecīgajā stacijā un pievedceļos.

28. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs nosaka to bīstamo kravu sarakstu, pirms kuru iekraušanas nosūtītājs sagatavo vagonus un konteinerus atbilstoši ugunsdrošības prasībām, kā arī vagonu un konteineru sagatavošanas paņēmienus.

29. Nosūtītājs pārliecinās, ka vagonu (konteineru) sagatavošanā izmantojamie materiāli ir ķīmiski neaktīvi attiecībā uz pārvadājamo kravu.

30. Specializētos vagonus, kuri paredzēti 1.klases bīstamo kravu pārvadāšanai, aprīko ar ierīcēm kravu nostiprināšanai atbilstoši nosūtītāja izstrādātajām prasībām. Tukšiem specializētajiem vagoniem nosūtītājs plombē durvis un uzliek tām savijumus. Ja lūkas aprīkotas ar ierīcēm plombu uzlikšanai, arī tās plombē un uzliek tām savijumus. Specializētos vagonus drīkst izmantot tikai atbilstoši trafaretuzrakstam uz vagona.

31. Pirms vagonu piekraušanas ar lopbarības raušiem (ANO numurs 1386, ANO numurs 2217), kas nav iesaiņoti tarā, vagonus tīra, mazgā un izžāvē.

32. 5.1.klases bīstamajām kravām paredzētos vagonus pilnīgi iztīra no pārvadātās kravas atlikumiem un putekļiem vai izmazgā. Vagonos nedrīkst būt eļļas vai eļļu saturošu vielu paliekas.

V. Pavadzīmes noformēšanas kārtība

33. Noformējot pavadzīmi bīstamās kravas pārvadājumam pa dzelzceļu, ievēro Ministru kabineta 2001.gada 18.decembra noteikumus Nr.533 "Noteikumi par pavadzīmes aizpildīšanas kārtību dzelzceļa kravu pārvadājumos", SMGS 2.pielikumu un šīs nodaļas prasības.

34. Pavadzīmes ailē "Kravas nosaukums" nosūtītājs papildus ieraksta burtus "AK" un norāda avārijas kartītes numuru. Ja pārvadājamai bīstamajai kravai šo noteikumu 2.1.1.apakšpunktā minētajā dokumentā attiecīga avārijas kartīte nav norādīta, nosūtītājs pavadzīmes ailē "Kravas nosaukums" izdara ierakstu "AK pievienota" un pievieno pavadzīmei paša izstrādāto avārijas kartīti.

35. Nosūtītājs pavadzīmes attiecīgajā ailē iespiež attiecīgajai bīstamajai kravai paredzētos sarkanas krāsas spiedogus saskaņā ar SMGS 2.pielikumu un šo noteikumu 2.1.2.apakšpunktā minēto dokumentu. Ja konstatē pretrunas starp SMGS 2.pielikuma un šo noteikumu 2.1.2.apakšpunktā minētā dokumenta prasībām attiecībā uz pavadzīmē iespiežamajiem spiedogiem, pavadzīmē iespiež tos spiedogus, kuru norādes vairāk nodrošina kustības drošību un kravas saglabāšanu, kā arī vairāk samazina risku cilvēka dzīvībai, veselībai, personas mantai vai videi. Pārvadātājs iespiež tādus pašus spiedogus arī vagonu lapā.

36. Ja kravas pārvadāšanas pieteikumā norādīta bīstamā krava, kas nav norādīta šo noteikumu 2.1.2.apakšpunktā minētajā dokumentā, pārvadātājs nosaka, kādi papildu spiedogi iespiežami pavadzīmē. Spiedogus par vagonu minimālajām piesega normām 1.klases bīstamajām kravām pārvadātājs nosaka atbilstoši normatīvā akta prasībām, kas regulē vilcienu kustību un manevru darbus. Pavadzīmē papildus iespiežamos spiedogus pārvadātājs saskaņo ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju. Nosūtītājs iespiež pavadzīmes attiecīgajā ailē pārvadātāja noteiktos spiedogus sarkanā krāsā.

37. Nododot pārvadāšanai iekšzemes pārvadājumos vai nosūtot ārpus Latvijas Republikas teritorijas tādu 1.klases bīstamo kravu, kurai šo noteikumu 2.1.1.apakšpunktā minētajā dokumentā paredzēts nosacītais kravas numurs, nosūtītājs to norāda arī pavadzīmes ailē "Kravas nosaukums" (izņemot gadījumu, ja, nosūtot kravu ārpus Latvijas Republikas teritorijas, vienošanās ar ārvalstu dzelzceļiem paredz citādi) un atbild par nosacītā kravas numura pareizību.

38. Šo noteikumu 66.punktā paredzētajā gadījumā nosūtītājs pavadzīmes ailē "Kravas nosaukums" ieraksta atzīmi "Tukšs kontainers pēc _____

(kravas nosaukums)

pārvadāšanas iztīrīts, drošs", kā arī norāda konteinera apstrādes veidu, ja tā veikta.

39. Šo noteikumu 67.punktā paredzētajā gadījumā, ja nav veikta vagona neitralizācija (dezinfekcija, degazācija), nosūtītājs attiecīgajā pavadzīmes ailē norāda, kāda krava pārvadāta vagonā, ANO numuru, bīstamības klasi, avārijas kartītes numuru (vai kartīti pievieno pavadzīmei) un iespiež pavadzīmes attiecīgajā ailē pārvadātājai kravai paredzētos spiedogus.

40. Šo noteikumu 68.punktā paredzētajā gadījumā nosūtītājs pavadzīmes ailē "Kravas nosaukums" ieraksta atzīmi "Tukšs vagoni (kontainers) pēc _____